

PREWENCJA POŻAROWA

Prewencja pożarowa utożsamiana w pożarnictwie z profilaktyką lub inaczej zapobieganiem pożarom jest zespołem działań zmierzających do zmniejszenia zagrożenia pożarowego. Mając na celu zmniejszanie liczby powstających pożarów oraz ograniczenie ich rozmiarów i skutków prewencja zmierza do ustalenia określonych norm prawnych, zmiany niepożądanych zachowań ludzi, zaleca stosowanie środków zabezpieczenia przeciwpożarowego i właściwych przedsięwzięć organizacyjnych. Jej celem jest także oświatowo-wychowawcze oddziaływanie na społeczeństwo.

Wśród głównych działań prewencyjnych można wymienić:

- usuwanie przyczyn powstawania pożarów,
- ograniczenie możliwości rozprzestrzeniania się pożarów,
- zapewnienie warunków ewakuacji ludzi, zwierząt i mienia,
- zapoznavanie ludzi z zasadami ochrony przeciwpożarowej,
- zabezpieczenie zagrożonych pożarem obiektów w sprzęt gaśniczy,
- zabezpieczenie obiektów za pomocą odpowiednich urządzeń technicznych.

Działania prewencyjne muszą łączyć się z obowiązującym stanem prawnym, a więc wynikać z przepisów, dla których koronnym aktem jest ustawa z 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej. W myśl tej ustawy: "Osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystająca ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu są obowiązane zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem. Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych, w trybie i na zasadach określonych w innych przepisach" (art. 3 ustawy).

Jak wynika z cytowanego fragmentu ustawy o ochronie przeciwpożarowej, prewencją powinny być objęte wszystkie obiekty ze strefy gospodarki, wszelkie dobra kultury narodowej, obiekty użyteczności publicznej, jak też inne mienie państwowe, komunalne, społeczne i indywidualne. W celu wdrażania zasad ochrony przed pożarami i ich skutkami, a także w celu spowodowania właściwych zachowań ludzi należy podejmować jak najszersze działania propagandowo-informacyjne. Działać można przede wszystkim poprzez słowo i obraz, wykorzystując do tego wszelkie formy przekazu.

Działania propagandowe

Pojęcia i zasady

Propaganda przeciwpożarowa, to ukierunkowana działalność, której celem jest przekazywanie wiedzy o ochronie przeciwpożarowej jak największej rzeszy społeczeństwa, a także kształtowanie aktywności na rzecz zapobiegania pożarom.

Istota propagandy polega na wyszukiwaniu wszelkich metod i środków do uświadamiania społeczeństwu zjawisk powodujących powstawanie i rozszerzanie się pożarów oraz wskazywaniu środków służących przeciwdziałaniu tym zjawiskom. Rezultaty propagandy zależne są od stosowanych metod, do których warto zaliczyć:

- stosowanie powszechnie zrozumiałych pojęć i nazw,
- wyjaśnienie zależności i skutków negatywnych postaw wobec występujących zagrożeń,
- systematyczne oddziaływanie na społeczeństwo za pomocą przystępnych i uznawanych środków i metod.

Zakres działania

Skuteczność działań propagandowych przejawia się w kształtowaniu świadomości istniejących zagrożeń dla życia i zdrowia ludzi oraz ich mienia powodowanych przez pożary. Pobudzana przez propagandę świadomość wpływa na pełniejsze przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych oraz zasad, które zapewniają bezpieczeństwo i ochronę przed pożarami. Działania propagandowe powinny dać efekt w postaci nabycia i praktycznego stosowania wiedzy z zakresu powstawania i rozszerzania się pożarów. Powinny umożliwić zdobycie umiejętności służących przeciwdziałaniu pożarom, a także umiejętności pozwalających na praktyczne działania przy zwalczaniu zagrożeń - np. użycie podręcznego sprzętu gaśniczego. Propagandę przeciwpożarową należy kierować do jak najszerszych rzesz ludzi. Dobór środków zaś musi odpowiadać wymaganiom poszczególnych grup adresatów, do których jest kierowana.

Metody

Popularyzowanie zagadnień ochrony przeciwpożarowej odbywa się przy wykorzystaniu wielu metod. Wśród głównych warto wymienić:

- plenerowe (zawody sportowo-pożarnicze, ćwiczenia i manewry, pokazy, wystawy, capstrzyki i parady),
- werbalne (wykłady, referaty, pogadanki, dyskusje),
- sceniczne (koncerty i programy estradowe z elementami pożarniczymi, występy strażackich zespołów scenicznych, w tym orkiestr dętych OSP),
- wizualne (gazetki ścienne, plansze, plakaty),
- opracowania publicystyczne (ulotki, artykuły prasowe, broszury, książki),
- komunikaty radiowe,
- audiowizualne (przeźrocza, nagrania wideo, filmy, programy telewizyjne).

Możliwości organizacyjne i finansowe ochotniczych straży pożarnych ograniczają zakres tworzenia własnych materiałów propagandowych i przekazywania ich za pomocą wszystkich wyszczególnionych wyżej metod. Niemniej OSP mogą wykorzystywać we własnych działaniach metody werbalne, plenerowe i sceniczne, a także wykorzystywać opracowane na zlecenie ogniwi Związku OSP RP i komend PSP materiały na tablicach ogłoszeń, w swoich podręcznych biblioteczkach, a nawet przekazując je lokalnym środkom masowego przekazu. Miejscem propagowania zasad ochrony przeciwpożarowej mogą być wszelkiego rodzaju uroczystości i imprezy OSP podczas których można organizować wystawy, pokazy sprzętu, ćwiczenia sprawnościowe, a także łączone z pożarnictwem amatorskie występy artystyczne. Łatwym do zrealizowania we własnym zakresie zadaniem mogą być także pogadanki, odczyty, prezentacja kaset wideo i przeźroczy na spotkaniach w szkołach i z mieszkańcami. Każda jednostka straży może oddziaływać propagandowo poprzez wykonywanie gazetek ściennych w szkołach i strażnicach oraz rozklejanie otrzymywanych plakatów i ulotek. Warto wiedzieć, że coraz powszechniejsze, ze względu na siłę oddziaływania, są metody wizualne i audiowizualne. Nic tak bowiem nie działa na wyobraźnię i strefę emocjonalną jak odpowiedni obraz. Dlatego też należy sięgać jak najczęściej po wymowny plakat, przeźrocze, czy film. A uzyskać je lub wypożyczyć najłatwiej w biurach Związku OSP RP i komendach PSP.

MDP w działaniach propagandowych

Do popularyzowania zagadnień pożarniczych włączani są członkowie drużyn pożarniczych. Młodzież z powodzeniem wykonuje cykliczne gazetki ścienne lub rozwiesza w miejscach powszechnie uczęszczanych plakaty o treściach pożarniczych. Najskuteczniej również przy wykorzystaniu MDP przeprowadzane są turnieje, olimpiady i konkursy. Dużym powodzeniem na szczeblu kraju cieszy się od wielu lat Turniej Wiedzy Pożarniczej pod hasłem „Młodzież zapobiega pożarom”, w którym na wszystkich szczeblach (od środowiska małej wsi począwszy) uczestniczą dziewczęta i chłopcy ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych, a także konkursy plastyczne o tematyce pożarniczej adresowane również do środowiska młodzieżowego. Nadmienić należy, że w konkursach tych znaczącą rolę odgrywają drużyny młodzieżowe, a w niektórych przypadkach drużyna jest pierwszym miejscem startu w konkursie.